

XIX. MEDZINÁRODNÝ KONGRES PSYCHOLÓGOV V LONDÝNE

DAMIÁN KOVÁČ

S istým napätím sa očakáva, kedy Medzinárodná únia vedeckej psychológie, združujúca národné (štátne) psychologické spoločnosti (asociácie, zväzy), prestane usporadúvať všeobecné kongresy psychológie. Zatiaľ je isté len to, že jubilejný XX. kongres bude r. 1972 v Tokiu. Uvedené konštatovanie vyplýva z viacerých protirečení.

Predovšetkým je to súčasná diferenciacia v rámci psychológie ako vedeckého odboru. Pri existencii niekoľkých desiatok relatívne samostatných psychologických disciplín je technicky nemožné zaradiť na rokovanie ani len najtypickejšie problémy základného výskumu. Hoci v Londýne sa organizovalo 26 tzv. dlhých (poldňových) sympózií, 20 tzv. krátkych sympózií, 20 prehľadových referátov, 100 vyžiadanych a prijatých referátov (dva z nich boli večerné, t. j. čestné), predsa ne jeden zo súčasných vysokoaktuálnych i riešených problémov nenašiel tu primerané uplatnenie, alebo naň vôbec nedošlo.

Druhé protirečenie vyplýva z reprezentácie. Ak počet psychológov na svete odhadneme

zaokrúhlene na 100 000, potom 316 psychológov aktívne zúčastnených na londýnskom kongrese nepredstavuje ani promile. Na uvedenom protirečení vari málo zmenia štatistické údaje, že aktívni účastníci pochádzali z 36 krajín a celkove účastníci zo 60 krajín.

Konečne tretie protirečenie, ktoré sa mlčky obchádza, možno hľadať vo sfére vedeckého profitu. Podľa našich skúseností na takýchto „monstre-kongresoch“ len výnimočne dochádza ku konfrontácii rôznych psychologických metodológií, rôznych explikácií výskumných údajov a pod. Forma rokovania (čítanie referátov) na jednej strane a jazykové handicapy na druhej strane (kongresovými jazykmi sú len angličtina a francúzština) nedovoľujú rozvinúť diskusiu či polemiky, ktoré sú pri malých tzv. salónnych konferenciách najcennejšími devízami.

Jednako posledné medzinárodné kongresy Únie ukázali isté klady, ktoré akiste veľa zvažia aj pre budúcnosť.

Celkom evidentná je skutočnosť, že pre usporiadajúcu národnú asociáciu predstavuje

kongres veľkú šancu nadobudnúť isté renomé. Podobne ako na predchádzajúcom kongrese v Moskve sovietskí, teraz britskí psychológovia organizáciou kongresu dali mu svojský, akoby anglický charakter. Už v otváracom plenárnom zasadnutí, konanom v modernej Royal Festival Hall na druhom brehu Temže, účastníci boli nútení predovšetkým vypočuť si z rozličných aspektov históriu psychologických aktivít vo Veľkej Británii. O súčasnom stave informovala príležitostne vydaná brožúra, ktorá bola súčasťou kongresových materiálov. Konečne tí, ktorí mali chuť a možnosť, mohli po skončení kongresu navštíviť najznámejšie psychologické pracoviská. Tieto i ďalšie nespomínané momenty sú zaiste zasluženou subjektívnou odmenou britským psychológom – usporiadateľom kongresu, avšak neodiskripitný je tiež objektívny profit z toho.

Hoci aj psychológov treba pokladať za vizuálne typy, predsa možnosť vypočuť si desiatky svetových kapacít alebo pre iných skôr desiatky viac alebo menej hodnotných referátov (slabých v tomto prípade pravdepodobne v dôsledku prísnej selekcie ani nebolo) pripomína intenzívne psychologické doškoľovanie v mnohých aktuálnych oblastiach. Na druhej strane pred referujúcimi stála pochybnosť, ako ich referáty budú prijaté, čo z diskusie, pre ktorú bol vyhradený čas po každom referáte, vyplynie. To je druhý nesporný zisk, ktorý si z kongresu mohol každý účastník v tej či onej miere odniesť.

Konečne tretím, vari najvýznamnejším prínosom účasti na svetovom, a teda aj na londýnskom kongrese bolo, že hociktorý z účastníkov mal teoretickú možnosť nadviazať osobný kontakt s hociktorým, z literatúry známym alebo aj doteraz neznámym kolegom. Výbornými príležitosťami pre to boli najmä rozličné recepcie. Okrem otváraciej recepcie, prístupnej pre každého účastníka, londýnsky kongres na rozdiel od moskovského kongresu sa vyznačoval početnými takými stretnutiami.

Ako obstáli na kongrese čs. psychológovia,

je otázka, na ktorú tu chceme podať podrobnejšiu odpoveď.

Podľa oficiálnych registračných zoznamov z ČSSR tam mohlo byť 29 osôb. Niektorí neprišli, avšak istý počet psychológov a medicínskych pracovníkov sa na kongrese nezaregistroval (zrejme pre vysoký kongresový poplatok). Ak vezmeme na zreteľ, že 9 účastníkov sa na kongrese zúčastnilo aktívne, a to referátmi (z toho traja zo SAV a 4 z FFUK), bilancia je priaznivá. Aktívnu účasťou sme väčšinou absolútne, inokedy relatívne predstihli také štáty, ako je Austrália (0), Rakúsko (0), Belgicko (2), Dánsko (1), Fínsko (2), NSR (10), Maďarsko (6), Taliansko (5), Holandsko (7), Poľsko (1), Rumunsko (7), Švédsko (2), atď. Na ilustráciu jednej z prv uvádzaných myšlienok možno v tejto súvislosti uviesť, že z velikej Veľkej Británie, ktorá má celkovo len 3356 psychológov, na kongrese sa aktívne zúčastnilo až 83. Slová „len“ a „až“ možno ešte doložiť príkladom malého Holandska, kde je až 7000 psychológov, avšak na kongrese sa aktívne zúčastnilo, ako už bolo uvedené, len 7 osôb.

XIX. medzinárodný kongres psychológov nás znovu upevnil v presvedčení, že tak zamieraním ako aj úrovňou znesie naša práca v základnom výskume najprísnejšie medzinárodné kritériá. Je však krutou pravdou, že sme sa nenarodili ako príslušníci veľkého národa, ani národa hovoriaceho anglicky. Práve preto je až nespravodlivé, že v komunikácii so svetom zaostávame, hoci nie celkom našou vinou. V našich možnostiach je však istá nevyužitá rezerva, ktorú predstavuje predovšetkým publikovanie vo svetových jazykoch. Významnú úlohu by mohli mať dlhodobé študijné pobyty v psychologicky vyspelých krajinách sveta. Ukazuje sa, že najmä slovenskí psychológovia tieto možnosti doteraz veľmi slabo využili. Konečne je to aktívna účasť na medzinárodných podujatiach, kde by sa nemalo šetriť prostriedkami, pretože tu sú vari najefektívnejšie možnosti preniknúť do odborného sveta.

„Náporu zjednotených predstaviteľov vedy, proletariátu a techniky neodolá nijaká temná sila.“

V. I. LENIN